

Valtion ja alueiden välinen kumppanuus ja sopimuksellinen yhteistyö

Teollisuusneuvos Tapani Mattila, TEM
Aluekehittämispäivät 8.11.2021, Pori

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sopimuksellisuus aluekehittämisessä

- Hallitusohjelman kirjaus sopimusperustaisuuteen ja kumppanuuteen perustuvasta toimintamallista, kytkentä kansallisiin politiikkatavoitteisiin
- Valtion sopimusperusteisesta yhteistyöstä kaupunkien ja kaupunkiseutujen sekä alueiden kanssa on kokemuksia useammalta hallituskaudelta
  - Kasvusopimukset
  - Siltasopimukset
- Nyt käytössä ekosysteemisopimukset yliopisto- ja yliopistokeskuskaupunkien kanssa
- Aluekehittämisen keskustelujen 2022 lopputulemana yhteistyöasiakirja valtion ja kunkin maakunnan kesken, lisäksi kokeiluna sopimuksellisen yhteistyön määrärahan kohdentaminen sovittuihin kokonaisuuksiin
- Kyse yhteistyöstä ja kumppanuudesta, ei juridisesti sitovista sopimuksista
- Sopimukseen liittyvät määrärahat tärkeitä, mutta merkityksellistä myös **sisällöllinen vuoropuhelu ja kumppanuus**

Aluekehittämiskeskustelut

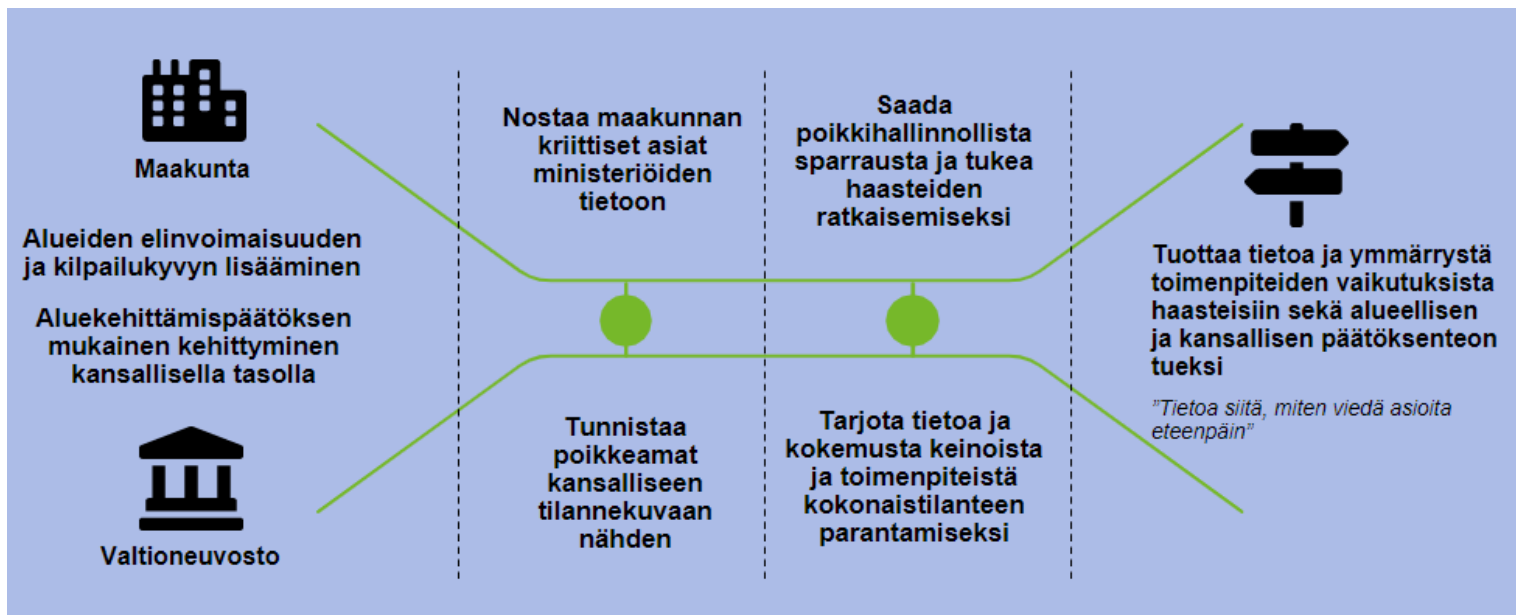

Aluekehittämiskeskustelujen lähtökohdat

- Lakisääteinen valtion ja alueiden välinen vuorovaikutus- ja yhteistyömenettely, vahvistaa valtion ja maakuntien välistä kumppanuutta
- Perustuvat aluekehittämispäätökseen, maakuntaohjelmaan ja ajantasaiseen aluekehityksen tilanne- ja kehityskuvaan
- Poikkihallinnolliset teemat
- Ratkaisujen etsiminen alueen kehityksen pullonkauloihin ja mahdollisuuksien hyödyntämiseen
- Menettelyn jatkuvuus ja seuranta
- Keskusteluiden tukena yhdenmukaiset dokumenttipohjat - synergioiden ja yhteisten teemojen tunnistaminen

Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteet

Keskusteluagendojen valmistelu

- Alueiden uudistumisen neuvottelukunnan linjauksen mukaisesti kaikille maakunnille yhteisenä teemana on **osaavan työvoiman saatavuus ja alueellinen liikkuvuus**
- Muut käsiteltävät teemat maakuntien ehdotusten mukaan
- VN ja alueet maakuntien liittojen johdolla työstävät agendoja yhdessä joulukuun ja tammikuun välisenä aikana
- Uutena elementtinä ALKE-keskustelujen yhteydessä sovitaan alueiden kestäväen kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) – momentin **sopimuksellisen yhteistyön määrärahan kohdentamisesta** sovittuihin kokonaisuuksiin

Johtopäätökset ja seuranta

- Lopputulemana keskustelujen osapuolien hyväksymä **yhteistyöasiakirja**, johon keskustelujen johtopäätökset sekä sopimuksellisen yhteistyön määrärahan kohdentuminen kirjataan
- Johtopäätösten seuranta alueiden uudistumisen neuvottelukunnassa AUNE:ssa sekä osana valtion ja maakuntien välistä vuoropuhelua
- **Oppiva prosessi** – ALKE-keskustelumenettelyn kehittäminen yhdessä kokemusten perusteella

Esimerkkejä keskustelujen teemoista

- Osaavan työvoiman saatavuus
  - Koulutuspolut, koulutuksen verkostoyhteistyö, koulutuksen saavutettavuus, elinikäinen oppiminen, työvoimatarpeen ennakointi, työllisyysasteen ja osaamistason nosto, ulkomaisen työvoiman rekrytointi ja kotoutuminen, kv-opiskelijoiden integroituminen
- Ilmastonmuutoksen hillintä
  - Puhtaat ratkaisut ja vihreä siirtymä, kiertotalous, uusiutuva energia, kestävä energiajärjestelmä, ilmastoystävällinen ruuantuotanto
- Uudistuva elinkeinoelämä ja innovaatiotoiminta
  - Metsäbiotalous, biotalouden innovaatiot, tki-rahoituksen taso, pk-yritysten innovaatiotoiminnan aktivointi, vihreä digitaalinen siirtymä
- Osallisuus ja hyvinvointi
  - Kulttuurihyvinvointi, monialainen työ syvän syrjäytymisen ehkäisemiseksi, alueiden veto- ja pitovoima

Valtion ja kaupunkien ekosysteemi-sopimukset

Mitä sopimuksilla tavoitellaan?

- **Valtion ja kaupungin pitkäjänteistä kumppanuutta** (=yhteinen tavoite ja tiivis yhteistyö)
- Strategista otetta, kasvun kärkiä ja kansainvälisen tason avauksia
- Kilpailuetua kokeilu- ja innovaatioympäristöistä
- Uusia kasvun lähteitä eli liiketoimintaekosysteemien aihioita
- Osaamisen vahvistamista ja uudistamista
- Paikallisten toimijoiden ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin
- Kunnianhimoa ja edelläkävijyyttä
- Uusia toimintamalleja – kehitysdynamiikkaa

Sopimusten monta kehystä

- **Kansallinen TKI-tiekartta**, jossa huomio mm. yritysten ja tutkimusorganisaatioiden TKI-kumppanuuksiin, osaamisen voimavarojen saatavuuden turvaamiseen ja julkisen sektorin innovatiivisuuden lisäämiseen ja hyödyntämiseen
- **Kaupunkipolitiikka**, jonka osana tärkeää kehittää kaupunkiseutujen innovointikykyä ja tätä vahvistavaa kumppanuutta ja yhteiskehittämistä valtion ja kaupunkien toimijoiden kesken
- **Kestävä kaupunkikehittäminen** EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa; ekosysteemisopimukset muodostavat kestävästä kaupunkikehittämisestä koskevan kaupunkikehittämisen suunnitelman. Sopimusten rahoitus pääosin EU:n kestävästä kaupunkikehittämisen rahoitus (SUD).
- **Innovaatiopolitiikka kytkeytyy kaupunkien kehittämispolitiikkaan**

Ekosysteemisopimusten painopistealueet 2021-2027

Vihreä siirtymä

- Teknologiametallit ja kiertotalous
- Vihreä sähköistäminen
- Vesiosaaminen
- Älykkäät ja kestävät kaupunkiratkaisut
- Yhdyskuntavesien kiertotalous
- Kestävä kiertotalous ja puhtaat ratkaisut
- Metsäbio- ja kiertotalouden uudet liiketoiminnot
- Kaupunkien hiilineutraali bio- ja kiertotalous
- Kestävät ja älykkäät energijärjestelmät
- Rakennukset, energia ja infra
- Akkukemia
- Kiertotalous ja teollisuutta tukevat älykkäät ratkaisut

Digitalisaatio ja muut uudet teknologiat

- Automaatio ja robotiikka
- Uudet tuotantotavat, palvelumallit ja digitaaliset ratkaisut
- Uudet oppimisympäristöt ja osaamisen digitaaliset ratkaisut
- Ruokaekosysteemin kestävä uudistuminen
- Älykkäästi uudistuva teollisuus
- Digitalisaatio kaupunkiympäristön muutoksessa
- Fotoniikka –liiketoiminta
- Uudistuva teollisuus
- Sustainable industry X
- Mittaustekniikka
- Suurteholaskenta, keinoäly ja datakeskukset

Hyvinvointi

- Terveys ja hyvinvointi
- Lifescience
- Hyvinvointi ja terveysteknologia
- Digitaaliset hyvinvoinnin ja terveyden ratkaisut
- Sportsbusiness
- Liikunta, terveyden edistäminen ja hyvinvointi
- Arktinen matkailu
- Tulevaisuuden hyvinvointipalvelut ja etäisyyksien hallinta
- Digitaaliset terveysteknologiat

Teemaverkostot ja kehittämisyöhykkeet

Yhteistyön tavoitteet

- Vahvistaa yhteistyötä aluekehittämisen keskeisissä teemoissa

... eri kokoisten alueiden, kuntien ja monenlaisten toimijoiden osallistumista

...kasvuvyöhykkeiden strategista kehittämistä

Uudistaa aluekehittämisen verkostojen toimintamalleja

Vahvistaa kehittäjäkyvykkyyksiä

Aluekehittämisen teemaverkostot 2021-23

Etätyöpisteet elinvoiman kasvualustoina	<i>Leader Aisapari</i>
Habitability - elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet	<i>Åbo Akademi</i>
HYTKI – hyvinvointi- ja terveysdatan kansallinen innovaatioekosysteemi	<i>Oulun yliopisto</i>
Kansallinen vetyverkosto	<i>Raahen seudun kehitys</i>
Kaupunkiseuduille elinvoimaa – MAL verkosto	<i>Tampereen kaupunkiseutu</i>
Lakeland Finland	<i>Lahden seutu</i>
LIUKAS - liikuntateknologian osaajien, urheiluseurojen ja liikuntatoimijoiden yhteiskehittämisen kansallinen verkosto	<i>Kajaanin amk</i>
Parasta Itää	<i>Kaakkois-Suomen amk</i>
Pro Lakeland - vastuullisen matkailun verkostoyhteistyö Itä-Suomessa	<i>Visit Karelia</i>
SDG-tavoitteiden strateginen johtaminen kaupungeissa	<i>Suomen kuntaliitto ry</i>
Seutukaupunkien kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen	<i>Paimion kaupunki</i>
Seutukaupunkien innovaatioekosysteemiverkosto	<i>Iisalmen kaupunki</i>
SIXNET	<i>Business Tampere</i>
Ydinkeskusten kestävä tulevaisuus	<i>Business Jyväskylä</i>
ÄlyAgri- uudistavan teknologian ja älymaatalouden verkosto	<i>Savonia amk</i>

Kehittämisyöhykkeet 2021 - 23

Perämerenkaaren kehittämisvyöhyke

Oulun kaupunki

Suomen kasvukäytävä

Hämeenlinnan kaupunki

Viitoskäytävä

Pohjois-Savon liitto

Kiitos!